

Õru

Lota küla arengukava

2007

20. november 2007

Lota küla arengukava 2007-2013 a.

Sissejuhatus:

Lota küla arengukava hakati koostama 2007aasta teisel poolel ning võeti vastu novembris 2007. Arengukava koostamise eesmärgiks seati probleemide läbimõtlemine ja lahenduste otsimine. Arutelukoosolekud toimusid mitmes jaos, ühisarutelule koguneti 20. novembril 2007 Õru alevikus. Koosolekutel toodi peamiste probleemidena välja kooskämiskoha puudus, vananev elanikkond, soov olla turistidele huvipakkuv küla ning mitmed olme- ja heakorraprobleemid.

Lota küla lühitutvustus:

I Ajalooline ülevaade ja vaatamisväärsused

Mulkide poolt 19 sajandi lõpus ülesostetud maadele rajatud talud hajaasustuses. Kompaktse asustusega on küla Keeni raudteejaama juures ja seda just tänu raudteele, sest raudtee äärne elamu andis liikumisvabaduse sealsele elanikule ja raudtee andis ka tööd. Keeni raudteejaamast (Sangaste vald) algas Valgamaa inimeste teekond Siberisse 25.märtsil 1949 aastal. Arhitektuurimälestisena tuleks võtta kaitse alla Lota mõis kui väga vana ehitis. Mõisa hooned on täna kasutuseta, kuid kindlasti oleks võimalik arendada tema baasil üks väike, südamlük, külalislahke majutusasutus, millele lisab väärtus Lota oja ärakasutamine. Lota puhul tuleb arvestada juba Otepää mõjuga turistidele, aga eriti talvespordi harrastajatele ja pühapäevasuusatajatele. Lota mõisast umbes 2 kilomeetrit läände jäävas Killinge külas on pühapäevasuusatajatele igati väärilised mäed.

II Asukoht ja loodus

Lota küla paikneb Õru valla idaküljel. Lota küla idapiiriks ja ühtlasi Õru valla piiriks Sangaste vallaga on Tartu-Valga raudtee. Lota küla lõunapiiriks Õru-Keeni-Sikstina maantee, tinglikuks läänepiiriks võib pidada Killinge-Lota maanteed, sest maanteest läänepoolle jääb ainult neli majapidamist. Põhjapiirile jäävad Killinge ja Õlatu küla. Küla „südameks“ võib pidada Keeni raudteejaama, kus paikneb kõige tihedam asustus.

Õru valla keskuseni linnulennult on 3 km, maakonna keskusesse Valga linna ligikaudu 25 km ja „talvepealinna“ Otepääle ligikaudu 30 km. Otepää maratonirajani jääb 7 km. Nii Sangastes asuva Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku kui Priipalus asuva Eesti Apostlik Õigeusu Kirikuni jääb 8 km.

Bussi- ja rongiühendus keskustega on suhteliselt hea. Raudteejaama lähedus soodustab rongiliikluse kasutamist.

Külalast volavavad läbi Laatre jõgi ja temasse suubuv Lota oja. Suubumiskoha vahetus läheduses paikneb Lota mõis, kuhu, kasutades ära looduslikke võimalusi, on kavas rajada puhkeala koos avaliku ujumiskoha ja laste mänguväljakuga, sest Õru vallas puudub avalik ujumiskoht.

Loodukaitsealad külas pole, küll on Õru valla üldplaneeringus tehtud ettepanek Lota mõis kui väga vana ehitis arhitektuurimälestisena kaitse alla võtta ja mõisa ümbruses arendada

puhkemajandust. Otepää lähedus ja kupliline maastik võimaldavad Lota külast arendada turismi ja spordipiirkonna.

III tehniline infrastruktuur, ettevõtlus ja ühistegevus

Lota külas ettevõtted puuduvad. Keeni raudteejaam jääb haldus-territoriaalselt Sangaste valda. Küll tegeldakse aktiivselt põllumajandusega. Harimata maad peaaegu pole. Põllumaad kasutab aktsiaselts Laatre Piim.

Külas teenindusettevõtteid (raamatukogu, kultuuri- või seltsimaja, kauplus) pole, igal kolmapäeval käib kauplusauto.

Riigimaanteedest Killinge-Lota ja Jaama tee on kruuskattega, Õru-Keeni-Sikstina mustkattega. Riikliku tähtsusega Jõhvi-Tartu-Valga maanteeni jääb küla keskusest ligikaudu 3 km. Kruuskattega teedel on vajalik teostada tolmutõrjet.

Nii kompaktsema hoonestusega ala raudteejaama ümber, kui hajaasustusega küla osad puuduvad nii ühisveevärk, kui –kanalisatsioon.

Ühistegevus alles hakkab jõudu koguma. Moodustatud on maaparanduslik mittetulundusühing Lota Maaparandusühing. Kavas on moodustada mittetulundusühing ka Lota mõisa arendamiseks ja sinna juurde kuuluva puhkeala väljaehitamiseks. On läbi viidud mitmeid külakoosolekuid. Praegu puudub külal külavanem.

Sangaste valla üldplaneering näeb ette raudtee lähedusse tootmisala rajamist s.o. teisele poole raudteed Lota küla poolt vaadatuna.

IV Rahvastik

Õru vallas elas 1.jaanuari seisuga 2007.a 558 elanikku. Lota külas elab 60 elanikku, neist 43 naist ja 17 meest. Vanuseliselt: lapsi 5, neist kooliealisi 3; töötavaid 13, pensionäre 42. Lota küla on keskmise suurusega küla. Naaberküladest näiteks Õrustes elab 125 elanikku, Killinges 13.

Visioon:

Aastal 2013 peaks olema:

*Lota mõisa juurde on välja ehitatud puhkeala, kus saab sportida, küla ühisüritusi korraldada, Lota ojalet on rajatud paistiik koos avaliku ujumiskohaga jms

*Lota mõisa hooneid on võimalust mööda korrastatud

*korrastatud on raudteejaama lähedusse jääv väike park ja tiik

* elukoht on meeldiv kõigile siinsetele elanikele, sõltumata nende vanusest või huvidest

* küla on heakorrastatud, teedevõrk hooldatud, on tõusnud külaliste huvitatavus piirkonna vastu

* külas moodustatud organisatsioonid (MTÜ-d) teevad koostööd piirkonna elukeskkonna parandamiseks ja ühistegevuse aktiveerimiseks (korraldatakse ühisüritusi jm)

*korrastatud ja rekonstrueeritud on olemasolevaid ning rajatud uusi maaparandussüsteeme

*rajatud on tuletõrje tiik koos juurdepääsuteega

Missioon:

iga küla ülesandeks on olla turvaliseks ja meeldivaks koduks oma elanikele, et neil ei tekiks soovi siit lahkuda.

Swot analüüs:

Küla eelised (tugevused)

- Logistiliselt hea asukoht, raudtee lähedus

- Looduslikult kaunis ümbrus

Rikas ajalugu ja säilinud ajalooline mõis

Huvi ühistegevuse vastu

Lota mõisa omanik on huvitatud omandi korrastamisest ja ühistegevusest külaga

Küla puudused (nõrkused)

- Külavanema (liidri) puudumine
- Puudulikud vaba aja veetmise (ühistegevuse) võimalused – puudub kooskäimiskoht

Probleemid heakorraga (prügi metsa all ja lammutamata varemetes, koledad varemed)

Vananev elanikkond

Materiaalsete vahendite nappus investeringuteks

Küla arengu edendamise võimalused

- Projektide kaudu raha taotlemine
- Puhkeala väljaarendamine (koos mõisakompleksiga)

Arenemine turismipiirkonnana (koostöö näiteks Otepäega ja teiste turismiettevõtjatega)

Ühistegevuse arendamine

Küla arengut pidurdavad tegurid (ohud)

- Riigipoolsete toetuste vähenemine või kaotamine
- Jätukuv noorte lahkumine külast (kogu vallast)

Ääremaastumise oht (näiteks valdade ühinemisel)

Reisirongide liikluse vähenemine

AJAKAVA JA LIGIKAUDNE EELARVE:

Aeg	Tegevus	Umbkaudne kulutus	Vastutaja, koordinaator	Finantseerimisallikas
2007	Ruusa-Lota mõisa kompleksi arhitektuurse eskiisi koostamine	100 000	Metsatervenduse OÜ	Omafinantseering, MTÜ Valgamaa Partnerluskogu
2007-2008	Paistiigi ja külaplatsi rajamine	1 000 000	Metsatervenduse OÜ	Omafinantseering, fondid
2007-2010	Maaparandussüsteemide uuendamine, rekonstrueerimine rajamine	2 000 000	MTÜ Lota Maaparandusühing	Omafinantseering, fondid
2007-2010	Tuletõrje tiigi rajamine koos juurdepääsuteega	1 000 000	MTÜ Lota Maaparandusühing	Omafinantseering, fondid
2008-2013	Ruusa-Lota mõisa hoonete korrastamine	4 000 000	MTÜ Tikuta Maaparandusühing Metsatervenduse OÜ	Omafinantseering, fondid
2008-2013	Ruusa-mõisa puhkeala väljaehitamine (haljastus, väljakud, parklad)	1 000 000	MTÜ Tikuta Maaparandusühing Metsatervendus	Omafinantseering, fondid

			e OÜ	
2008-2010	Raudteejaama-äärse tiigi ja pargi korrastamine	400 000	Vallavalitsus	Vallaeelarve, fondid,
2008-2010	Keeni raudteejaama juurde plats (varjualune, teadete-tahvel, postkastid, jäätmekonteinerid)	70 000	Vallavalitsus, MTÜ Tikuta Maaparandusühing	Vallaeelarve, fondid
2008-2010	Varjualune teadetahvlile ja postkastidele (Kullimäe mü)	10 000	Vallavalitsus, MTÜ Tikuta Maaparandusühing	Vallaeelarve, fondid
2007-2009	Infotulpade (-tahvlite) ja külasiltide paigaldus riigimaanteede äärde	100 000	MTÜ Tikuta Maaparandusühing, Metsatervenduse OÜ, Vallavalitsus	Omafinantseering, fondid
2008-2013	Bussipeatustesse paviljonid ja platvormid (2 tk)	130 000	Vallavalitsus	Vallaeelarve, fondid
2009-2013	Jaanipäeva korraldamine	a f10 000	Vallavalitsus, MTÜ	Vallaeelarve, fondid, jätkuv
2009, 2011, 2013	Lota külapäevade korraldamine	a f20 000	Vallavalitsus, MTÜ	Vallaeelarve, fondid, jätkuv

Jälgimine ja areng

Küla arengukava muudetakse vastavalt vajadusele. Küla arengust huvitatud inimesed (külanema kutsel) kogunevad vähemalt kord aastas arutama seda, mis on tehtud ja mida peaks edaspidi (järgmise aastal) ette võtma.

Arengukava on heaks kiidetud Lota küla elanike üldkoosolekul 20.novembril 2007.a ning esitatud 26. novembril 2007 a Õru vallavalitsusele ettepanekuga arvestamiseks valla arengukava ja järgnevate aastate eelarveprojektide koostamisel.